

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.

Sedež uredništva in uprave v Ljubljani, Lisejska knjiznica, Strassmayerjeva ul. št. 1.

Glasilo Socialistične stranke Jugosla...

Štev. 40.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1925.

II. Leto.

Polom za polomom.

Zgodovina političnih borb v Sloveniji ni baš velika in bogata. Vse kar se je v meščanskem tisku označevalo z besedami »politična borba« je bilo navadno le tipični slovenski domači prepir. Jeze in podlosti in hudih besed je bilo dosti, prave velike borbe za višje ideje, za programe in cilje, pa presneto malo. Slovenci nimamo politične zgodovine, ker nimamo revolucionarne zgodovine. Do političnih pravic, do neke svobode in demokracije smo se dokopali po zaslugi Nemcev in Čehov, ki so se v stari avstro-ogrski monarhiji bojevali za splošno volilno pravico, za demokratizacijo zakonov in države, medtem ko smo mi Slovenci večinoma bili proti vsem takim in enakim novotarijam. Kakor l. 1848., ko smo pridno tlačani dunajskemu dvoru in fevdalni avstrijski reakciji, ki so jo naši vojaki vneto branili po dunajskih, praških in frankfurtskih ulicah s tem, da so neusmiljeno streljali na nemške in češke naprednjake in revolucionarje, katere so hudo sovražili, ker so ti prevratniki hoteli odpraviti tlako in dvorsko fevdalno samodržstvo. Mi prosvitljeni in napredni Slovenci smo pa, zvesti svojemu tradicionalnemu ultramontanizmu, branili raje privilegije nemške dvorske in fevdalne kaste, dasi so bili uprav naši kmetje prepotrebni zemlje — in dasi je bil baš naš mali narod prepotraben svobode, demokracije in splošne vzgoje, da se je mogel vsaj narodno razviti in uveljaviti. Pa smo raje delali za zmago reakcije nad tedanjo revolucijo. In kakor takrat, tako tudi kasneje. Vedno smo nasprotovali napredku, vedno smo raje branili grdo preteklost, kakor pa lepo bodočnost. Vedno smo raje tlačali mogočnemu, kakor pa podpirali šibkega a pogumnega. Noben narod ni tako potreben svobode in demokracije kakor slovenski, noben narod pa ni razmeroma toliko delal in grešil na škodo svobode in demokracije in ljudskih pravic, kakor slovenski. Narod s tako preteklostjo ni mogel seveda bogve kaj storiti za svojo narodno osamosvojitve, kajše za svojo socialno osvoboditev. Čehi so imeli svoje omladinsko gibanje, imeli so svoje socialne in nacionalne revolucionarje: svojo tradicijo. Srbi so vstvarjali v neprestanih vojskah in uporih svojo državo. Mlada Bosna se je dvigala; žrtvovali so se poedince; večina jugoslovanskih atentatorjev je bila iz Bosne. Slovenci pa nimamo revolucionarne dobe za seboj. Potlačen je bil duh in pozabljena je bila doba davnih kmečkih puntov. Značilno je, da smo Slovenci dali enega samega političnega atentatorja — Oberdanka —, pa še ta je hotel z bombo nad avstrijskega cesarja kot italijanski republikanec, kot pristaš Mazzinija, in ne kot Slovenec in pristaš kake slovenske stranke. Narod s tako preteklostjo ni vaju stati za svojimi idejami z vsem žarom duše, z vso silo razuma in življenja. Ni vaju gledati na program strank, na njihove cilje; ni dovolj kritičen in tudi ne dovolj zdržen. Gleda raje vse prej na praktično stran in če more napraviti tudi iz politične borbe malo ali večjo kravjo kupčijo, mu gre češče to prav močno v slast.

Le če računamo z vsemi temi dejstvi, moremo šele približno ra-

Iz notranje politike.

Balkan. konferenco

je sklicala Mednarodna Strokovna Zveza v Amsterdamu. Konferenca se bo vršila najbrže meseca marca prihodnjega leta v Sofiji ali Beogradu. Vršila se bo v svrhu ojačenja strokovnega gibanja v vzhodni Evropi in vzpostavitve ožjih stikov med strokovnimi organizacijami balkanskih dežel.

Brez Pašiča ne gre.

Smešno je gledati našo vlado, naj si bo že kakršnakoli, če ni Pašiča doma. Nobeno važnejše vprašanje se brez Pašiča ne sme in ne more rešiti. Vsa naša notranja politika se vrti okoli njega, on ima vse niti v svoji roki. Kaj to pomeni za državo, si lahko mislimo, kajti usoda cele države zavisi od enega samega starega človeka, ki je sicer pretkan kot kozji rog, ki pa ne more pojmiti novih časov, niti nov čas njega.

In tako životari tudi današnja RR vlada ter čaka na povratek Pašiča iz dopusta. Vsa važna vprašanja — posebno vprašanje premestitve uradnikov, ki so za časa zadnjih volitev podpirali preveč vneto PP režim, so odložena. Radičevci so stvarno brez vsake moči v vladi in ko se vrne Pašič, jim bo dal to, kar jim bo hotel. Tako je ta bivša revolucionarna, republikanska stranka seljačke demokracije postala ne samo kr. vladna, ampak izgubila je tudi vso svojo politično moč za ceno par ministrskih sedežev ter Radičevih dijet v Ženevi.

Govori se o možnosti rekonstrukcije današnje vlade v tem pravcu, da bi par močnejših oseb z Radičeve stranke prišlo v vlado. Tudi to ne bo pomagalo, Radičevci so svojo moralno moč v Belgradu že zaigrali in če se bodo postavili Pašiču po robu, jih bo Pašič vrgel iz vlade in šel na nove volitve — sam in tudi sam zmagal!

Tako imamo v Jugoslaviji fiktivno diktaturo enega samega človeka, Pašiča, kar sicer čutimo že par let, kar pa se sedaj zopet jasno kaže in česar se morda ne zavedamo dovolj. Ves naš parlamentarizem je igračkane in naše meščanske politične stranke samo mislijo, da delajo

zumeni današnji vsesplošni polom vseh slovenskih meščanskih strank. Naša politična zgodovina ni bogve kaj, toda to, kar vidimo danes, je več kot preveč. To ni več polom, to je še vse hujsje: to je že zavestno prostituiranje naroda, popolno, odurno zavlačugarenje njegovih voditeljev.

Demokrati so tako dolgo govorili o potrebi »pozitivne«, »konstruktivne« politike — kako se to razume, ni treba povedati — da so se zbudile tudi pri drugih strankah iste želje. Da je bilo zlasti Prepeluhu težko glodati svojo revno republikansko kost in da je komaj čakal na priliko, ko bo začel tudi on delati »pozitivno«, ni treba vedati. Sledil mu je Pucelj in drugi in sedaj vidimo, da se naša politična kriza rešava na način, ki posem odgovarja našim navadam: Demokrati trde, da nimajo najnovjši kmečki bovcii niti toliko upliva v Belgradu, kolikor so ga imeli oni prej. Da so tudi klerikalci brez upliva v Belgradu, je že zdavnaj dokazano; no, in ker nimamo upliva pri vladi, kaj naj po

politiko, v resnici pa jo dela Pašič, stranke pa so brez moči in vpliva.

Nedvomno je, da leži v tej resnični okolnosti vzrok našega nenormalnega notranjega političnega življenja, ki ne bo pričelo ozdravljati prej dokler ne izgine Pašič iz političnega življenja.

Klerikalci in svoboda pol. prepričanja.

Zabeležiti moramo končno še sicer samo na sebi malenkosten — dogodek, ki pa je značilen za klerikalno stranko.

Na Mali Šmaren so priredili slovenski priveski Radičeve stranke nek shod na Bledu. Ta shod je pisмено pozdravil ljubljanski župnik g. Barle s precej dolgim navduševalnim pismom, za kar ima seveda sveto pravico kot svoboden državlján.

Toda temu pozdravu je sledila v glasilu klerikalne stranke takoj — klofuta. Glasilo klerikalne stranke je z težko in resno besedo posvarilo g. Barleta, da katoliški duhovnik nima imeti svoje lastno politično naziranje, ampak, da je njegovo mesto v klerikalni stranki.

Par številki poprej pa je Slovenec v dolgih člankih dokazoval, da SLS ni klerikalna stranka, da je sama stranka integralnega slovenstva itd.! Za nas je Slovenec napram g. Barletu najjasnejši dokaz ne samo, da je SLS samo stranka katoliške duhovščine, ampak da je tudi politično nestrpna in teroristična, kar leži v bistvu klerikalizma.

Ne dvomimo, da bo gosp. Barle kmalu dobil od ljubljanskega škofa nepoved izvrševati svoje duhovniške dolžnosti, če se ne — podvrže!

Ali je ta teror kaj drugačen od onega bivše PP vlade, ki je preganjala uradnike radi njihovega političnega udejstvovanja?

Vrednost dinarja. Za 100 dinarjev dobiš: 0.36 angleških funtov, 1.78 ameriških dolarjev, 7.47 nemških zlatih mark, 9.22 švicarskih frankov, 12.62 avstrijskih šilingov, 37.59 francoskih frankov, 42.75 italijanskih lir, 60.25 češkoslovaških kron, 129.87 madžarskih kron.

mnenju naših slavnih meščanskih političarjev storimo? Sledimo vzgledu hrvatskega uskoka Radiča, zaprosimo Boga in Belgrad, naj se nas usmili in medtem tekmuje med seboj, kdo se pokaže bolj uslužen navzgor. Nobenemu teh narodnih odrešenikov ne pride na um, da se je najnovjši vladni sporazum vršil ob popolnem zanemarjenju Slovencev in njihovih potreb, da se je pravzaprav vršil na račun že itak propadajoče Slovenije, in da bi moral politično jak in značajan narod odgovoriti na tako »reševanje« z najodločnejšim odporom, z napovedjo najsrđitejšega opozicijskega boja — in ne s klečeplazenjem pred Radičem ali Pašičem.

Takega pojmovanja niso naše meščanske stranke sposobne; in, žalost, tudi večina naroda ne.

Naloga socialističnega revolucionarnega delavstva je, da ojači svojo fronto in z združenimi močmi pokaže narodu, kam vodi tako politično nehanje.

Le socialistično delavstvo more naučiti naš narod zavestne, dosledne politike.

Rudolf Golob

Po svetu.

Vojaški manevri v Nemčiji.

V času, ko na pritisk Vandervel- da sklepajo zavezniške države o izpraznitvi Kölna ter s tem dokazujejo, da zaupajo dobri volji nove demokratične Nemčije več, nego njenim vojakom, smatra Hindenburg za potrebno prirejati na jesen vojaške manevre v velikem slogu. Prejšnja leta so imele male manevre le nekatere divizije, dočim sedaj prireja državna bramba obsežne manevre vseh sedmih divizij. Desničarsko časopisje odkrito podčrtava notranjepolitično tendenco teh manevrov.

Avstrijsko vprašanje.

Na zadnjem zasedanju zveze narodov so bila avstrijskemu vprašanju posvečena obširna poročila. Poročilo sta podala posebna »eksperta«, ki v poročilu trdita, da so »socialna bremena« v Avstriji mnogo višja nego v Nemčiji in tako visoka kakor v Češkoslovaški. Poročilo ugotavlja, da so delavske plače nižje nego v Nemčiji. Iz poročila je jasno to, da hočeta oba eksperta dokazati zmožnost Avstrije za samostojno gospodarsko življenje. Gospodje, ki o tem vprašanju odločujejo, sami pravijo, da za življenske zmožnosti Avstrije niti ne gre, temveč le za to, ali Avstrija more živeti v sedanji revščini še naprej ali ne. Napačna je v poročilu ekspertov trditev, da je delavstvo že doseglo predvojne realne mezde. Tudi velik del delavstva je brezposeln in živi v veliki bedi. Ker ni upanja, da se bo gospodarstvo v Avstriji zboljšalo, so zlasti delavski sloji za priključitev k močni gospodarski enoti, k Nemčiji. Gotovo, da velesile priključitvi nasprotujejo in jo ovirajo. Zato naj ne dokazujejo, da revščina Avstrije ni nikaka revščina, temveč naj priznajo, da odločuje njih volja, ne pa volja narodov.

Boji v Maroku.

Iz zadnjih poročil o maroški vojni je posneti, da so se pričeli koncem preteklega tedna važni dogodki na maroškem bojišču. Francoske čete so pričele z ofenzivo, pri kateri je artilerija močno ojačena. Francoske čete so osvojile libansko gorsko sleme, ki je bilo po mnenju Abd-el-Krima samega njegovo najboljše oporišče. V bojih z Rifanci imajo manj sreče Španci.

Cankov potuje . . .

Bulgarski ministrski predsednik, predstavnik sedanjega krvavega terorja v Bulgariji, Cankov je odpotoval v Švico oziroma v Ženevo. Temu potovanju se pripisuje važno politično ozadje. Cankov išče namreč novih zaveznikov in zaslombe pri državah Male Antante.

Poljska in Nemčija.

Pogajanja med Poljsko in Nemčijo so se prekinila, kakor smo že poročali. Te dni so se pogajanja obnovila in so se zastopniki obeh držav sestali v Berlinu. Pogajanja naj bi napravila konec carinski vojni, ki traja med obema državama že nekaj mesecev. Upanja na uspeh pogajanj ni mnogo. Poljaki na eni strani menijo, da jih hoče speljati Nemčija v položaj gospodarske odvisnosti, nakar bi lahko zahtevala tudi politične koncesije.

Zato so odločeni v tem boju Poljaki vstrajati, kar ni lahko, ker je Nemčija velik odjemalec poljskega premoga in drugih izdelkov. Tudi Nemčija je radi ojačenega šovinističnega elementa v istem položaju. Nemški industrijski izdelki so imeli na Poljskem važen trg. Zato je razumljivo, da se oglašajo nekatere zmerne struje, ki so za mirno poravnavo in za konec carinske vojne, od katere imata obe državi veliko škodo.

Češkosl. parlament.

bo še tekom tedna razpuščen. Tako so se sporazumele vse vladne stranke. Parlament bo na kratkem zasedanju rešil še nekaj važnih vprašanj, nakar bo razpuščen in bodo razpisane za mesec november nove volitve, ki so jih zlasti zahtevali socialni demokrati.

Kitajska se upira.

Kitajska vlada je odklonila priporočila sodne komisije Angleške, Amerike in Japonske, ki naj bi preiskala vzroke pobojev v Šangaju.

Socialisti v Zvezi narodov.

Socialistični zastopniki v Zvezi narodov so si ustanovili lastno socialistično frakcijo za skupno razpravljanje vseh važnih vprašanj. Frakcija bo najprej razpravljala o postopanju na gospodarskih in razorožitvenih konferencah.

Iz časopisja.

Slovenska akademija znanosti.

„Svoboda“, glasilo DTKZ piše o zakulisnem boju za ljubljanski Narodni dom sledeče: Za ljubljanski „Narodni dom“ se bje zakulisni boj med Slovensko Matico in ljubljanskim „Sokolom“. Slovenski Matici, kateri praviloma pripada „Narodni dom“ hoče ljubljanski „Sokol“ odvzeti to poslopje in napraviti iz njega lastno domeno. S tem bi bila Slovenski Matici onemogočena ustanovitev najvišje kulturne institucije Slovenske akademije znanosti. Onemogočena bi ji bila tudi združitev Narodne Galerije z muzejsko in škofijsko zbirko. Upamo, da bo kljub raznim spletkam omogočena ustanovitev Slovenske akademije znanosti.

O „Jurijanju“.

Radniško Jedinstvo, glasilo „desničarskih levičarjev“ v Beogradu piše o Komunistični stranki Nemčije in o začasnih dogodkih v tej stranki sledeče: Tako mine slava sveta!... V nemški komunistični stranki je bila gospa Rut Fišer predstavnica „skrajne levice“, kakor n. pr. pri nas g. Rajko Jovanovič. Ona je kot gromovnica grmela proti „desničarju“ in „social-patriotu“ Brandleru in Talhajneru, dvojici pametnih ljudi v tej stranki. Ona jima je suvereno „kazala pot v socialno demokracijo“ kakor nam g. Rajko Jovanovič.

Toda gospej Rut Fišer koncem koncev njeno „skrajno levičarstvo“ ni mnogo pomagalo. Oni, za katerih račun je ona opravljala in blatila vse „desničarje“ in „oportuniste“, so jo zapodili iz vodstva stranke in to potem, ko so jo predhodno pridno ogrdili in osramotili. Na njeno mesto so postavili „zanesljivejšje levičarje“.

Isto se je dogodilo tudi „voditelju“ „skrajne levice“ g. Rajku Jovanoviču. Tudi njega so vrhovni „delodajalci“ napadli in odstranili, kakor staro železo. Naravno je, da o tem molči g. Rajko Jovanovič, kakor riba, a to se pozitivno ve. Da bi si pridobil izgubljeno milost, je zopet začel zmerjati in napadati „desničarje“ in „oportuniste“ preko zagrebške „Radničke Borbe“. Toda to mu ne bo prav nič pomagalo; ravno s svojimi neumnimi in zmedenimi kilometerskimi članki v tem listu on ponovno nudi gradivo, da se ga napade in odstrani...

Važno je na tem mestu zabeležiti, da je pred svojo odstranitvijo iz vodstva nemške stranke gospa Rut Fišer, ki je socialdemokrate požirala žive, izjavila sledeče: „Zakaj se mučimo z gradbo komunistične stranke! Mi moremo razredni boj voditi ravno tako dobro v socialni demokraciji“.

Zanimivo bo sedaj to, kako se bo odločil g. Rajko Jovanovič po svojem nasokolu!...

Občinske volitve.

V nekaterih krajih v Sloveniji se vrše v teh tednih občinske volitve. O izidu obč. volitev v Zagorju ob Savi, kjer je naša lista lepo napredovala, smo že poročali. Pretečeno nedeljo pa so se vršile občinske volitve med drugim v dveh delavskih krajih, v Aržišah pri Zagorju in pri Devici Mariji v Polju v ljubljanski okolici.

Izid teh volitev je odjeknil v meščanskih listih tako, da mu moramo pristaviti par pripomb.

Prvič je zanimivo, da bobna Jutro po svetu zmago svoje liste in napredne fronte nad klerikalci v obeh teh občinah ter pokazuje na te volitve kot značilne za nazadovanje SLS v Sloveniji. Jutro trdi tudi, da so klerikalci obe občini izgubili, Slovenec pa postavlja protitrditev, da klerikalci v Aržišah doslej sploh niso imeli večine, v D. M. v Polju pa, da so jo obdržali.

Že sam ta način časopisnega poročanja meščanskih listov je zanimiv, preračunjen na slepljenje javnosti. Moramo reči, da nam je vseeno, katera meščanska stranka ima v občinah večino — nas zanima le to, kako je zastopano v občinah delavstvo in če ima ono kje večino.

In tu prihajamo k drugi plati cellega vprašanja, h kateremu ne smemo molčati.

V Jutru beremo nekako tako, kakor da bi proti klerikalcem nastopala nekaka skupna napredna fronta, v kateri da so v zadnjem času tudi socialisti, pa tudi levi socialisti (bivši komunisti.)

Kar se tiče socialistov moramo poudariti, da odklanjamo vsako skupno fronto bodisi z demokrati, bodisi s klerikalci, z obojimi nimamo nobenih potreb vezati se, kakor odklanjamo sploh vsako skupno na-

stopanje s katerokoli meščansko stranko. Kjerkoli imamo svoje politične organizacije morajo naše organizacije tej svoji volji dati tudi povdarka. Za kraje, kjer organizacij sicer nimamo, seveda ne odgovarjamo, vendar tudi tam priporočamo svojim somišljenikom, naj po možnosti postavijo razredne, socialistične liste.

Zato so naši somišljenki v Aržišah tudi postavili samostojno listo in niso šli v nikako skupno fronto. Pri D. M. v Polju pa žalibog mi nimamo ne organizacije, ne številnih somišljenikov, zato za volivni nastop delavstva v tej občini nismo odgovorni.

Žalostno pa je, da ni razredno delavstvo v tej občini, v kateri ima večino samostojno nastopilo, ampak ostalo deloma doma, deloma se udinjalo meščanskim strankam — in to pri D. M. v Polju, ki je svojčas prednjačila pri vseh volitvah z velikim številom delavskih glasov!

Čujemo, da se tudi v Mostah pri Ljubljani kuha neka skupna lista. Povdarjamo, da v tej skupni listi socialisti ne sodelujemo, naj se po volitvah nihče ne hvali, da so celo socialisti šli na skupno listo! Vsaka pohvala razrednega delavstva v meščanskem listu je klofuta delavstvu, dokaz njegove nezavednosti.

Vedno smo veseli in ponosni, kadar nas meščansko časopisje in meščanske stranke napadajo, nikdar pa si ne želimo njihove hvale!

Pri tej priliki bi pa tudi opozorili na to, da niti v Ljubljani, niti v Trbovljah še niso razpisane občinske volitve, ki jih delavstvo odločno zahteva! Ali se meščanske stranke teh volitev boje, ker vedo, da bo delavstvo samostojno nastopalo?

Plaf zvona.

Zadnja številka „Trgovskega lista“ prinaša pod tem naslovom članek, v katerem poroča, da obstoja neposredna in resna nevarnost, ustavitve obratov KID na Jesenicah in na Javorniku. Kot povod navaja člankar dejstvo, da izroča nova trgovinska pogodba z Avstrijo našo železno industrijo brezpogojnemu poginu.

Kakor je med delavstvom le preveč ukoreninjeno mnenje, da nas take stvari nič ne brigajo, da je to stvar vladajoče buržuazije, vendar je treba povdariti, da je to problem, ki bo neusmiljeno udaril na stotine delavskih eksistenc in onesrečil na stotine delavskih družin, če se ne najde tak izhod, da delavstvo ne izgubi svojega dela in zaslužka.

Kdor pozna razmere na Gorenjskem, se zaveda katastrofe, ki bi zadela tamkajšnje prebivalstvo, če se še tisto malo industrije ustavi, ki je bila do sedaj v obratu. Od tujškega prometa ni mogoče preživljati vsega prebivalstva.

To je pa poleg industrije in obrti edini zaslužek tamkajšnjega prebivalstva. Po gorah in hribovju ni mogoče nasaditi krompirja, niti žita niti kakih drugih poljskih pridelkov in tako ostaja prebivalstvu kakor rečeno edini vir ono malo industrije in obrti in pa tujski promet.

Tovarne KID na Savi in Javorniku sta bili prav za prav edini večji podjetji, v katerih je našlo na stotine prebivalstva iz bližnjih in tudi iz po več km oddaljenih krajev, zaslužka. Do same Mojstrane na eni, in na drugi strani doli do Radovljice in še dalje segajo domovi tistih, ki so našli zaslužka v teh tovarnah. In kaj bo s temi ljudmi, če zastane tovarniški obrat??

Pred meseci smo bili pričujoči pri slični tragediji v Mojstrani, kjer se je ustavila več desetletij delujoča cementna tovarna. Odpuščenih je bilo nekaj sto delavcev, ki na mah niso vedeli ne kod ne kam. Prav mnogi so si po 20 in 30letnem delu ustvarili okoli tovarne majhne bele hišice, katere so pritrkali od svojega itak skromnega zaslužka. Mislili so, da jim bo lastni dom olajšal vsaj

na stara leta borno življenje. Ali mesto blagoslova je prišlo prokletstvo, kajti naenkrat je bilo treba s trebuhom za kruhom in nastalo je vprašanje, kaj pa s pristradano hišico? Prodati, ali kdo jo bo kupil? 7-letovišča ni pripravna in jih je tudi preveč, kmetje, kolikor jih sploh vegetira, jih že imajo, torej kaj napraviti? In končno so se odločili eni na ta, drugi na drug način, po največ so ostale družine v hišicah, možje, sinovi, starejše hčere so se pa razteple po svetu, eden tja, drugi drugam na vse vetrove. Koliko tragike je v tej resnični povesti ve le tisti, ki je bil poleg.

Tudi na Jesenicah, Javorniku, Koroški Beli itd. bo prišlo do tega, če se še v zadnjem trenutku ne uredi stvar drugače.

Efeka nove trgovinske pogodbe z Avstrijo ne poznamo. Zato zaenkrat ne moremo presoditi, v koliko res ogroža existenco naše železne industrije in v koliko hoče le železna industrija izsiliti prekomerno zaščito od strani države.

Zavedamo se tudi, da so ravno ta vprašanja jako delikatna, zlasti za socialiste, kajti večina vojn se je pričela ravno vsled carinskih sporov. Pri vsem tem pa moramo vendarle izjaviti, da smatramo za nujno potrebno, da se že obstoječa industrija ne uničuje.

Sicer nimamo dokazov, vendar sumimo, da tiče za temi dejanji tisti faktorji, ki ne morejo videti gorenjskih železnih tovarnen zato, ker so preblizu meje. Pri tem se spominjamo na kampanjo, ki se je vojevala nekako pred dobrimi tremi leti, ko so si nekateri vodilni gospodje iz Beograda utepli v glavo, da je treba na vsak način prestaviti te tovarne v Bosno — torej v sredino države, kjer bosta varni pred eventualno vojaško invazijo kake sosedne države.

Takrat je tista kampanja propadla vsled najodločnejšega odpora delavstva.

Delavske organizacije, zlasti pa delavska zbornica, mora zadevo natančno preiskati in krivcem nedvoumno povedati, naj se ne igrajo z existenco gorenj. prebivalstva. F. I.

Kongres soc. žena.

V našem listu smo že omenili, da se je vršila vzporedno kongresom socialistične internacionale v Marseillu, tudi mednarodna konferenca socialističnih ženskih organizacij. Na tej konferenci je bilo navzočih okoli 100 delegatkinj iz različnih držav, ki so zastopale nad 1.000.000 socialistično organiziranih žena. Ze to število samo priča dovolj zgovorno, kako močno in pomembno je postalo žensko socialistično gibanje na svetu. Še pred dobrimi desetimi leti so bile socialistično organizirane žene skoro izjeme, danes pa imamo že v naših mednarodnih političnih organizacijah poleg moških, tudi nad en milijon zavednih delavskih žena, ki z nami vred solidarno delajo na izgradbi novega družabnega reda, na ohranitvi miru na svetu. To naglo širjenje socialistične zavesti med žentvom moramo najtopleje pozdraviti; ženski socialistični pokret moramo požrtvovalno in trajno podpirati.

Ženski socialistični kongres se je v glavnem bavil z organizacijskimi vprašanji ter z vprašanjem vojne in mira. Govornice iz najrazličnejših držav, tako n. pr. sodružice Juhač (Nemčija), Filipis (Anglija) Chaumonoux (Francija) — so vse soglasno obsodile imperijalistične težnje svojih vlad ter zahtevale, da se sporazumnim putem uredijo doslej še nerešeni mednarodni problemi. Socialistične žene nočejo vojne, socialistične žene bodo napele vse svoje sile, da bodo njihovi sinovi služili miru in delu, vstvarjanju splošnega blagostanja, in ne kapitalistično imperijalistični vojni politiki in vojnemu razdejanju.

V pogledu organizacije je kongres sklenil, da se mora socialistična organizacija med ženami posplošiti ter da se postavi poseben mednarodni ženski odbor, ki naj vodi celokupno socialistično žensko gibanje na svetu. S tem se je pravzaprav ustanovilo prvo socialistično žensko internacionalo.

Da se socialistično žensko gibanje lepo razvija, vidimo tudi v našem delavskem pokretu. Naša organizacija delavskih žena in deklet šteje v sami Sloveniji na stotine in stotine članic, je najmočnejša baš v delavskih centrih, izdaja svoj list; prireja shode in sestanke, zanje povsod prav velike uspehe. Znamenje, da se nova zavest zmogovito širi tudi med našim žentvom, ki je zlasti potrebno probuje in napredka.

Lepo uspeli mednarodni kongres socialističnih ženskih organizacij bo gotovo še bolj vzpodbudil naše žene, da neustrašeno nadaljujejo svoje težko a prepotrebno in prekornostno organizacijsko in izobraževalno delo v duhu socialistične misli, v smeri socialističnih ciljev!

Delavska akademija.

Sporod predavanj, ki se bodo vršila v času od 1. oktobra 1925 do 30. aprila 1926.

Prvo predavanje se bo vršilo 1. oktobra 1925 (na četrtek). Nadaljna predavanja se bodo vršila na četrtek vsakega tedna. Skupno 30 predavanj.

Cikli:

- I. Splošna zgodovina.
- II. Naravoslovje in filozofija.
- III. Leposlovje, umetnost in znanost.
- IV. Delavsko gibanje in njegova zgodovina.
- V. Socialna politika.

I. Splošna zgodovina.

5 predavanj.

1. Zgodovina starih Grkov in Rimljanov.
2. Zgodovina srednjega veka.
3. Doba francoske revolucije; l. 1848.; Pariška komunna.
4. Karl Marx in njegova doba.
5. Zgodovina Rusije do danes.

II. Naravoslovje in filozofija.

4 predavanja.

1. Postanek zemlje in živih bitij.
2. Socialni boji živih bitij.
3. Električna, radio in moderne tehnične iznajdbe.
4. Glavni filozofski problemi.

III. Leposlovje, umetnost in znanost.

1. O leposlovju.

2. Ivan Cankar. (To predavanje se bo vršilo ob 5-letnici njegove smrti.)
3. Kiparstvo in slikarstvo.
4. Organizacija delavske izobrazbe.
5. Moderna telovadba.
6. O fiziki (Einstein itd.).

IV. Delavsko gibanje in njegova zgodovina.

7 predavanj.

1. Slovensko narodno gospodarstvo.

2. Problemi mednarodnega gospodarstva.

3. Zgodovina in početki delavskega gibanja.

4. Žensko gibanje.

5. O združništvu.

6. I. Delavska olimpijada v Frankfurtu.

7. Bodoča proletarska država.

V. Socialna politika.

5 predavanj.

1. Socialna politika in delavstvo.
2. Socializem in komunalna politika.
3. Zdravje in delavski razred.
4. Alkoholizem.
5. Seksuelno vprašanje.

Poleg tega se bodo v tem času vršili dva recitacijska in 1 glasbeni večer.

Odbor »Delavske akademije« v Ljubljani.

Tedenske novice.

Rdeča pomoč pred sodiščem. Poročali smo že, da je bilo svojčas zaprtih več delavcev in pristašev neodvisne delavske stranke, češ, da so bili člani Rdeče pomoči, ki je baje komunistična. Poročali smo tudi, da je celjsko državno pravdnštvo nekaterih teh aretirancev izpustilo, da pa v Ljubljani ni konca ne kraja sodni preiskavi. Po pet mesecev so sedeli nekateri delavci v preiskovalnem zaporu, ker sodišče ni moglo dobiti za preiskavo potrebnih podatkov od političnih oblasti. Končno je vendar prišlo do razprave tudi v Ljubljani. Razprava se je vršila dne 15. t. m. ter so bili vsi obdolženci — oproščeni! Da je ta oprostitev blamaža za politične oblasti, je jasno: žalostno in vnebovpijoče pa je, da je morala cela vrsta nedolžnih ljudi sedeti pet mesecev v preiskovalnem zaporu! Nadaljni komentar pa si naj napravi vsak sam, da še mi ne pridemo pred sodišče!

Slovanska sokolska zveza. V Varšavi so dne 14. avgusta t. l. ustanovili „Slovansko sokolsko zvezo“; zastopari so bili naši jugosokoli, nadalje češki, poljski (katere je zastopal neki „grof“) in, čujte in strmite, takozvani „zagrančni ruski sokoli“. Zveza ima reakcionarni značaj in združuje buržuazijo slovanskih držav, vranglovce, cariste itd. — Sokolstva v Rusiji seveda sploh ni in tudi nikdar več ne bo: brez Rusov, ki so vendar največji slovanski narod, pa nima ta organizacija nobenega pravega smisla. Za slučaj, da pristopijo k tej zvezi še ukrajinski, bolgarski in hrvaški sokoli, bo v njej toliko preprirov, da bo v resnici dala pravo sliko nacionalistične morale. Sovražnost med poljskimi in ukrajinskimi nadalje med jugoslovanskimi in bolgarskimi, da hrvaških sokolov niti ne omenimo, bo privedla smešno idejo slovanske internacionale do absurdnosti. Tudi številčno je slovanska sokolska zveza brez pomena, ker se razteza le na štiri majhne države s komaj 60 milijoni prebivalcev.

Kovani drobiž po 1 Din in po 50 para pride v kratkem v promet.

Iz Ljubljane.

Znižane cene kruhu. Ljubljanski pekovski mojstri so znižali dosedanje cene kruhu in sicer na poziv tržnega nadzorstva. Znižanje znaša 50 para. Kilogram belega kruha stane odlej 6 Din in rženega 5 Din. Manjšim krušnim izdelkom se cene niso znižale. Znižanje velja od 14. septembra dalje.

Potres v Ljubljani. V petek v jutranjih urah so ljubljanski prebivalci, ki so bolj lahkega spanja, čutili precej močne potresne sunke. Potres je trajal nekako 20 sekund in ga je bilo čutiti okoli pol 6. ure.

Razstava portretnega slikarstva od 16. stoletja do danes je bila otvorena v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Razstava je odprta od 9. dopoldne do 6. zvečer nepretrgoma in je na ta način omogočen poset tudi preprostemu ljudstvu, ki tekom dneva za take posete nima dovolj časa. Tudi ob nedeljah je poset mogoč. Poset delavstvu toplo priporočamo, a na prireditelje apeliramo, da

v zadostni meri tudi sami zainteresirajo delavske kroge za tako važne prireditve in gredo tozadevno delavskim izobraževalnim organizacijam na roko.

Stalna higijenska razstava za delavske sloje ni nič manjšega pomena, nego obisk razstave slikarstva. Poleg tega je ta razstava zelo zanimiva in poučna. Prireditelji so razstavo pretvorili v stalno razstavo. Odprta je vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—6. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa le dopoldne. Sodrugi, ogledajte si te zanimive stvari!

Ljubljanska podružnica „Svobode“ priredi v soboto, dne 19. t. m. ob 20. uri sestanek svojega članstva v „Narodni kavarni“. Vabimo tudi sodruge telovadce iz okolice, da se udeležijo tega sestanka, ker se bo na njem razpravljalo o reorganizaciji centrale „Svobode“ s posebnim oziranjem na telovadne odseke.

Iz Maribora.

Občinski svetovalec s. Favaj je svoj mandat iz zdravstvenih ozirov in radi preobloženosti z delom odložil. To je storil v soglasju z odborom krajevene organizacije SSJ v Mariboru in z delavskimi zaupniki. Njegovo mesto v občinskem svetu prevzame s. Jože Petejan.

Zborovanje proti fašistom v Studencih pri Mariboru, ki ga je sklical odbor krajevene organizacije SSJ v Mariboru, je srezki poglavar desnega brega Drave »iz ozirov javne varnosti« prepovedal. Delavstvo je radi tega postopanja ogorčeno, a je obdržalo mirno kri, kar znači, da se resnosti časov bolj zaveda, nego pretepači raznih branž. (Kakor so nam poročali sodrugi iz Maribora je v nedeljo 6. t. m. dejansko napadla tolpa fašistov na mariborskem koroškem kolodvoru telovadce in deco DTE iz Maribora in Studencev. Kar je vredno najostrejšega protesta, je to, da je bila napadena nedolžna delavska deca. Če hočejo seveda mariborski sodrugi proti takemu zločinu protestirati, je »v nevarnosti red in mir«. — Opomba uredn.)

Iz Celja.

Iz občinske politike občine okolica Celje. Klub socialističnih občinskih odbornikov je svoječasno stavil predlog, da se naj zemljišče, ki je last občine in se nahaja na severni strani pokopališča parcelira v male stavbene parcele in se naj prepusti delavskim slojem, ki bi bili vsled stanovanjske bede pripravljene si tekom 10 let sezidati na njih majhne enostanovanjske hišice. Zemljišče bi se naj dalo za nizko primerno ceno za enkrat v najem. Kdo bo svoji zavezi zadostil in si sezidal lepo primerno hišico preide zemljišče po poteku 10 let v njegovo last. S tem bi se naj od strani občine podala iniciativa za zgradbo majhnih delavskih stanovanj. Klerikalnim, nemškutarskim in demokratskim odbornikom očitno predlog ni ugaljal, vsled tega so si hoteli od vsega začetka pomagati na ta način, da niso hoteli predloga staviti na dnevni red, da bi jim v tem ne bilo tre-

ba glasovati. Ko so naši sodrugi pritiskali so se na vse načine izgovarjali in lagali, konečno so se vendar udali, da je prišel predlog na dnevni red. V principu se je izrekel celi občinski odbor za predlog, da se za enkrat parcelira 2000 kvadratnih metrov zemljišča za 10 reflektantov, vsakemu 200 m². Spor obstoja danes še samo v tem, da hočejo meščanske stranke dati v ta velevažni socialni namen oni del zemljišča, ki je od kraja pri cesti in vsakemu lažje dostopen. Namen meščanskih strank se takoj pozna, oni so mnenja, da zgornjega dela nobeden ne bo hotel, ker bo dovoz in pomanjkanje vode vsako zidanje onemogočil. Čudna se nam zdi tudi akcija klerikalcev, kakor smo zvedeli pobirajo med kmečkim prebivalstvom podpise proti omenjeni akciji. Zadevo smo obravnavali na javnem shodu, ki se je vršil v nedeljo dne 13. septembra pri Zelem travniku.

»Akcijemsku odboru za izvedbo strokovnega ujedinjenja

Beograd.

Javljam akcijskemu odboru tem potom, da je bilo sklenjeno na izredni članski konferenci, ki se je vršila 31. avgusta t. l., da se Savez brivsko-vlaskuljarskih delavcev Jugoslavije v Novem Sadu priključuje ujedinjenju, to se pravi, da sodrugi žele, da se čimprej izvede ujedinjenje.

Sodrugi pozdrav za Savez brivskih delavcev

Lajoš Čano s. r., tajnik.

Volitve v bolniške blagajne železničarjev so se vršile v Sloveniji preteklo nedeljo t. j. 13. t. m. Železničarska strokovna organizacija se je volitev udeležila aktivno. Zahiteva predvsem ukinitve zloglasnega § 62, ki se nanaša na pomoč v slučaju bolezni, nadalje zahteva revizijo pravilnika o zavarovanju v slučaju bolezni in nezgod, točno izplačanje vseh podpor, samoupravo te institucije itd.

Dopisi.

Loke pri Zagorju. (Zdravo in nezdruvo načelo razredne misli.) Že v zadnji številki »Socialista« smo poročali o izidu volitev v občinski zastop občine Zagorje. Te volitve so bile znak preorientacije našega delavstva k zdravi razredni misli socializma od nezdravega načela komunizma. Danes poročamo o nič manj važnem volilnem izidu občinskih volitev v sosedni občini Aržiše, katere so se vršile dne 13. t. m. Vloženih je bilo 5 kandidatnih list. Komunistična lista (zadnja) je bila razveljavljena radi nepravilnosti podpisov. Izid teh volitev je sledeči (v oklepaju navajamo izid zadnjih državnozbornih volitev): SDS 132 glasov — 9 odbornikov (65); SLS 49 glasov — 3 odbornike; DKZ (SLS) 106 glasov — 8 odbornikov (237); SSJ 75 glasov — 5 odbornikov (37). Od 546 volilnih upravičencev jih je volilo 362. Napredovali sta pri teh volitvah samo SDS za 67 in SSJ za 38 glasov, dočim so klerikalci kljub dvema vloženima listama nazadovali za 82 glasov. Napredek demokratov je v glavnem pripisovati dejstvu, da so imeli demokrati na listi sedanjega župana, katerega so izvolili pri zadnjih volitvah komunisti, ki je pa takoj po volitvah prešel k demokratom in to, da so komunisti, takoj ko so zaznali za razveljavljenje svoje liste, razvili silno agitacijo, da naj se komunisti udeležijo volitev, ter da naj volijo SDS ali pa SLS, samo socialistične liste ne. Tako so si demokrati opomogli na glasovih s pomočjo komunistov, ostanek pa so dobili klerikalci. Priznati moramo lojalno, da je del bivših komunistov šel z nami, ter tako omogočil porast naših glasov. Poročilo »Jutra« z dne 15. t. m., da smo se mi vezali z demokrati, ne drži. To je zgolj izgovor, ker oni vedo, da se bodo morali nasloniti na nas, če nočejo, da jim klerikalci ne odnesejo županstvo na Izlake. To bomo tudi mi storili, pa ne zato, ker je to ljubo demokratom, temveč zato, ker je koristnejše za občane, da ostane župan na Lokah. Tako se opredeljuje zdravo načelo razredne misli v pravcu zdravega socializma, preostanek nezdravega načela komunizma pa se zopet utaplja v meščanskih mlakah, odkoder je prišel.

Strokovni vestnik.

(Domače in tuje vesti.)

Kongres ujedinjenja strokovnih organizacij se bo vršil 10. oktobra tega leta v Beogradu. Na kongresu bo zastopalo vsako dosedanjo centralno inštanco po 50 delegatov. O kongresu piše zelo simpatično tudi »Radniško Jedinstvo«.

Brivski pomočniki za strokovno ujedinjenje. Podružnica Saveza brivskih pomočnikov v Novem Sadu je naslovila na akcijski odbor za strokovno ujedinjenje pismo sledeče vsebine:

Prosveta.

Vsemu članstvu UDR.

Dragi sodrugi in sodružice!

Poletna doba gre k svojemu koncu in približuje se nam jesen in zima. Kakor smo celo poletje sistematično gojili izlete in nastope v prosti naravi in na raznih delavskih prireditvah, tako bomo morali prilagoditi sedaj naše delovanje zimskemu času. Naši kapetani in četniki bodo dobili prihodnje dni navodila za zimsko delovanje, ki naj bo istotako intenzivno in sistematično, kakor se je vršilo v poletju.

Zimski čas je treba izrabiti za gojitev družabnosti, spolnitatev izobrazbe članstva in za utrjevanje čuta solidarnosti. V ta namen se bodo prirejela predavanja, družabni sestanki in druge take prireditve. Treba je, da se vse članstvo zaveda, da je duhovna spolnitatev, kateri je namenjen pred vsem zimski čas, ravno tako važna činjenica, kakor utrjevanje telesa, kar smo gojili predvsem v poletnem času.

Zlasti je pa sklenil upravni odbor opozoriti vas na občni zbor našega udruženja, ki se bo vršil prihodnje pomlad. Občni zbor se bo vršil ob priliki kake večje delavske prireditve in vse naše članstvo, skupno z vodstvom bo imelo priliko dokazati, da smo vredni simpatij, ki jih uživamo pri ostalih delavskih organizacijah. Treba je torej, da se z vso intenzivnostjo pripravimo, uredimo upravo organizacije, utrdimo disciplino in spolnitatev naše znanje.

Naprej!

V imenu upravnega odbora UDR

F. Svetek, predsednik.

Delegacijski zbor „Svobode“ se bo vršil najbrže v mesecu oktobru, kakor je razvidno iz zadnje številke njenega glasila „Svobode“. Delegacijski zbor bo imel sprejeti predvsem spremembo dosedanjih pravil. Ni izključena tudi precejšnja reorganizacija „Svobode“, ki je nujno potrebna z ozirom na njen razširjen delokrog. O predpripravah za delegacijski zbor bomo poročali tudi v našem listu.

Delavska akademija je bila preteklo dni ustanovljena v Ljubljani na inicijativno ljubljanske podružnice „Svobode“. Akademija ima važno nalogo, pričeti obširno izobraževalno delo med delavstvom po načrtu in sistemu s prirejanjem predavanj. Zamišljena je cela vrsta ciklov z okroglo tridesetimi predavanji, ki se bodo vršila tekom letošnje jeseni in zime. Idejo toplo pozdravljamo in želimo prirediteljem obilo uspeha.

Društvo „Priateljstvo otrok“ žele ustanoviti v Ljubljani sodrugi in sodružice, ki se zanimajo za naš mladi naraščaj in deco. V to svrhu so sklicali pod okriljem Zveze delavskih žen in deklet sestanek, ki se je vršil v sredo dne 9. t. m. Na sestanku so razložili pomen in potrebo takega društva. Po dolgotrajni razpravi so zastopniki ljubljanskih organizacij sklenili, da se ustanovitev takega društva začasno preloži, dotlej pa se v že obstoječih organizacijah, zlasti pa v Zvezi delavskih žen in

Ig. Mihevc:

Socialistična olimpijada v Frankfurtu ob Meni.

(Od 24. do 28. julija 1925.)

(Dalje.)

Izprevod po mestu.

Ena najvažnejših prireditev na delavski olimpijadi, ki se sme imenovati največkratnejša manifestacija mednarodnega proletarijata, je bil izprevod po mestu, ki se je vršil dne 26. julija. Zgodovinski dan je bil za mesto Frankfurt, ko se je vila po ulicah ogromna množica udeležencev na delavski olimpijadi v bratskem soglasju in ko je to množico navdušeno pozdravljalo prebivalstvo starodavnega mesta Frankfurt ter drugi gostje iz bližnjih delavskih centrov, ki so hoteli biti deležni vsaj impozantne manifestacije delavske mednarodne solidarnosti. Nemogoče je popisati prijateljsko razpoloženje mas ob pogledu na to manifestacijo.

Eden naših sodrugov je poročal o prireditvah tudi »Svobodi« ter je zapisal v svojem poročilu: »In

Frankfurt je, menda prvič v svoji zgodovini, imel priliko slišati na svojih ulicah slovensko pesem.« Res je, da so prebivalci mesta postajali pozorni na petje naših fantov. Vendar pa so v Frankfurtu peli že prej slovenske pesmi, in sicer leta 1848. septembra meseca, ko je izbruhnila revolucija. Takrat so poslali nemški knezi Hrvate in Slovence v Frankfurt.

V nedeljo popoldan je nastopilo 1200 godbenikov pri skupnem koncertu; oglušljivo močno, toda melodično izvajanje godbe je bilo sprejeto z velikanskim navdušenjem. Godbeniki so bili oblečeni vsi v enotno, lepo belo uniformo. Med raznimi godbenimi komadi, ki so igrali, je maenkrate zadonela »Marseljeza«, katero je občinstvo iznova in iznova spremljalo z aplavzom.

Zaključek našega gostovanja zvečer v štadijonu nas je zopet naravnost očaral. Igrali so igro »Der Kampf um die Erde« (»Boj za svet«, ki jo je spisal Alfred Auerbach. Pri igri je sodelovalo okoli 2000 oseb, ki pa je vsebinsko tako učinkovita, da jo moramo vsem organizacijam najtopleje priporočati.

ti. — Igra se prične slično kakor sveto pismo z besedami:

Im Anfang war die Kraft.
Ein Funke fiel ins All,
es war der Geist.

Potem sledi borba proletarijata za svobodo; posamezni stavki te tako živo spominjajo na sedanost, da pozabiš, da si le gledalec, in si že misliš, da si sam resnično v vrtincu borbe delavstva. Nastopajo idealisti, ki skušajo s prepričevalno besedo priboriti delavstvu svobodo, toda govori: Ne s silo, sila je prokleta, vedno je kazala gospode in hlapce.

Karakteristika vojskovodij v igri je naravnost klasična, kako nagovarjajo nezadovoljne množice:

Habt ihr keine Demut mehr!
Kennt ihr nicht mehr den Respekt?
Handel treiben mit dem Pack?
Frisch, Soldaten, draufgeschlagen!
Heil und Sieg!

Če pa slišiš diplomate, misliš, da čitaš argumentacije »Jutra« ali »Slovenca«:

Leute, hört, ihr seid verführt!
Es gab immer Unterschiede
an Besitz, sowie an Gaben.

Ach wie gerne gäben wir
brüderlich das Seine jedem,
doch dies wehrt Naturgesetz!
Proletariat poslušaj, toda postane pozoren na bistvo družabnega vprašanja, — na izobrazbo in zavednost. Izvrši se v njem notranji prerod in potom internacijske si izbojuje svojo zmago:

Noch ist Erde
ein Gefängnis
dumpfer Seelen.
Doch wir sprengen
diesen Kerker
für die Menschheit
mit den Waffen
freien Geistes
freien Körpers!
Segne Du uns, Weltvernunft!

Kakor sem že uvodoma povedal, je napravila ta slavnostna igra na 100.000 oseb broječo množico tako globok utis, da je spontano ustala in iz stotisočih grl je zadonela Internacijskala. Kdor je videl in slišal to zavedno množico, ta je prepričan o končni zmagi socializma. — En človek tako močne zavednosti zadostuje, da se preobrazi svet — toda je jih že na milijone!
(Dalje prih.)

deklet ter v »Svobodi« posveča posebne odseke delavski deci in mlademu naraščanju.

Kulturno gibanje v Beogradu je mnogo trpelo radi razcepljenosti v delavskem gibanju. V zadnjem času so se tudi v tem oziru razmere obrnile na boljše. Grupa Abrašević, kakor jo sodrugi v Srbiji zovejo, je okoli sebe zbirala vse izobrazbe željne srbske sodruge. Pod vtisom splošnega razkola v delavskem pokretu se je tudi Abrašević razcepil v Socialističnega in Nezavisnega Abraševića. Pod vplivom zedinjenja strokovnih organizacij je vrašanje zedinjenja obeh Abraševićev postalo aktualno in kakor je bilo pričakovati je poizkus ujedinjenja v resnici uspel. V posebnem pozivu, ki ga je izdalo vodstvo združenega »Abraševića« sodrugi s ponosom pravijo: »Nema više dva Abraševića!« — Korak, ki znači velik kulturne napredek delavskega kulturnega gibanja v Srbiji, iz srca pozdravljamo tudi mi!

Delavska pevska zveza bo vsekakor ustanovljena v doglednem času. Predpriprave so bile izvršene na konferenci, ki se je vršila 16. avgusta t. l. v Mariboru. Do končnega sporazuma ni prišlo. Vendar je vprašanje delavske pevske zveze načeto in je potrebno, da se reši to vprašanje ugodno in v interesu delavskega pokreta.

Zrna.

Na Bernotov garancijski sklad. V zadnjem »Napreju« Bernot številčno filozofira. Konec je pa ta: Ko bi tega preklicanega »ko« ne bilo, pa bi bil Bernot brez pufa in kredita in bi že poravnal zbirko za gladujoče v Rusiji.

Ako hočete štediti svoje perilo tedaj uporabljajte pri pranju samo milo »Gazela«.

Razno.

Pridnost čebel. Ni nepravilčen izraz: marljiv kot čebela, ki ga uporabljajo v človeškem življenju. Da je čebela v resnici izredno marljiva, je pred kratkim znova ugotovil neki H. Stassart. Dognal je, da tehta 10.000 teših čebel, predno odlete na nabiranje medu, 1 kilogram, ko pa se vrnejo obložene z medom, jih gre le 9000 na en kilogram. 1000 čebel tehta torej toliko kakor med, ki ga je nabralo 9000 čebel. Ali z drugimi besedami: zaloga medu, ki ga je nabralo devet čebel, je po teži enak eni tešči čebeli. Čebela tehta 1 decigram, med pa, ki ga nabere, eno devetino decigrama. Devetdeset čebel da torej en gram medu. Toda čebela ne odleti vsak dan samo enkrat na nabiranje medu, ampak povprečno po petnajstkrat; šest čebel nabere po tem računu en gram

medu na dan. Za en kilogram medu je treba torej šest tisoč čebel, ki ga naberejo v enem dnevu.

Medved utopil cigana. Razburljiv prizor se je v minulih dneh odigral v Moskvi. Petnajstleten cigan je vodil na verigi ukročenega medveda; da bi imel proste roke, si je ovil verigo okrog pasu. Ko sta šla okoli ribnika, se je medvedu nenadoma zahotelo po kopeli in je skočil v vodo. Preplaval je ribnik in prišel na drugi breg, toda njegov mladi vodnik, ki je bil z verigo nanj privezan, je bil mrtev. Prizor so gledali mimoidoči, a nihče se ni upal rešiti dečka, ki je bil v tako nevarni družbi.

Opičja bitka. Pred kratkim je vladalo v berlinskem zoološkem vrtu velikansko razburjenje med opicami, ko je prišel nov transport več živali iz Abesinije. Ko so spustili strežniki kakih 70 pavijonov iz zabojev, je nastala praveca bitka med opicami, ki so jih le težko ločili. Dvajset živali je bilo hudo ranjenih. Komaj jih je bilo mogoče spraviti v kletke. Slučajno so bila odprta vrata in 20 pavijonov je prišlo na vrt, kjer so se dolgo potikali. Na vrtu je bilo polno občinstva, ki je z zanimanjem gledalo čudno vrvenje eksotičnih gostov. Končno se je strežnikom posrečilo ujeti vse opice razen ene.

Ogromna kača na ulici. V ameriškem mestu Čikago je ušla iz nekega cirkusa ogromna več metrov dolga kača »boa«, ki so jo morali potem loviti stražniki in gasilci. Stotine avtomobilov in potnikov je stalo v širnem krogu ter nervozno opazovali zadnji del ogromne kače, s katerim so bili policaji in gasilci zaposleni. Kača je namreč zlezla v kanal, tako da je samo njen rep mohl ven. Na rep pa so policaji

pričvrstili močno vrv, v zanjko vrvi so vtaknili policijsko krepelce, nakar so z združenimi močmi potegnili. Boa je bila kmalu na prostem ter je precej grajajoče gledala svoj rep. Odpeljali so jo na bližnjo policijsko postajo, ker je obdolžena, da je zavirala promet. Lastnik bo moral plačati kazen za njo, nakar jo bo zopet lahko odvedel, toda na prosto je ne bo smel več puščati.

Originalna kazen. Oblasti v državi Indianapolis so uvedle zanimivo kazen za avtomobilne nesreče. Vsak šofer, ki bo povozil kakega pešca, bo moral prebiti sam z mrtvecem eno uro v mrtvašnici.

Največji nebotičnik v New Yorku je bil doslej visok 251 metrov in je imel 55 nadstropij. Na 42. cesti v bližini centralnega kolodvora bo zgrajen sedaj nebotičnik, ki bo visok 290 metrov in bo imel 63 nadstropij.

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vam jamči
pristnost in jakost!

IZJAVA.

Podpisani Točaj Mato, stavbinski delavec v Litiji obžalujem, da sem se dne 24. julija 1925 o bivšem blagajniku org. stavb. delavcev podružnice v Litiji s. Lado Gajšek izjavil v tem smislu, kakor da bi bil on nekorektno postopal z organizacijskimi znakami. Izjavljam, da sem se prepričal, da je s. Lado Gajšek glede zgoraj omenjenih znamk popolnoma pravilno postopal in da sem mu z zgornjo trditvijo delal krivico, ki mu jo s to na moje stro-

ške priobčeno izjavo popravljam ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe proti meni.

V Litiji, dne 11. sept. 1925.

Točaj Mato.

IZ UPRAVE.

Vse naročnike prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino. Cenj. naročniki, ki so poravnali naročnino po 5 Din mesečno prosimo, da doplačajo po 1 Din mesečno od 1. avgusta 1925 dalje.

Pridobivajte novih naročnikov, da moremo list razširiti in izpopolniti, da bo odgovarjal potrebam delavskega razreda.

Pričakujemo popolne podpore od strani delavskih zaupnikov zlasti sedaj, ko gre za eksistenčno vprašanje delavstva. Delavci, podpirajte in skrbite za svoje najboljše orožje, za delavski tisk!

Uprava.**ZA TISKOVNI IN VOLILNI SKLAD.**

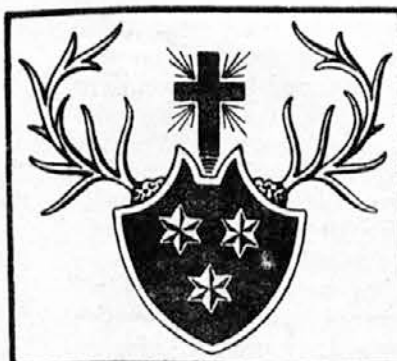
	Din 17.192.40
Do sedaj nabranih	
Na nabiralno polo št. 43	
nabral s. Marn, Velenje, med sledečimi sodrugi:	
Marn Hinko	10.—
Čobal Mihael	10.—
Kuranda Franjo	10.—
Na nabiralno polo št. 6 nabral s. Mlinar, Črna, med sledečimi sodrugi:	
Filip Repanšek	1.50
Filip Mlinar	10.—
Frauc Dolinar	2.50
Filip Dolinar	1.50
Frauc Srebotnik	1.50
Vrešnik Rudolf	2.—
Grabner Tomaž	2.—
Krebl Frauc	3.—

Skupaj Din 17.246.40

Sirite in naročajet „Socialista“!

Celjska milarna d. z. o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje